

KIBRIS SORUNUNA BAKIŞ AÇIMIZ

Kıbrıs'la Uluslararası Dayanışma Konferansı'nda yapılan konuşmadan.

Kıbrıs sorununun çözümü çok zor, müzmin ve karmaşık bir sorun haline gelmesinin nedeni dış müdahalelerdir. Kıbrıs halkını oluşturan iki topluluk rahat bırakılsaydı, her ikisinin emekçi halkı, sade insanları, ve demokratik, ilerici güçleri sözlerini geçirecek, istediklerini yaptıracak politik güce sahip olsalardı bugünkü sorunlar ortaya çıkmazdı.

Sorun iki topluluğun halkı arasında değildir. Onların çoğunluğu barış ve hakçasına bir düzen içinde kardeşçe birarada yaşamak istemektedirler. Demokrat, ilerici güçlerin istekleri de aynı doğrultudadır. Sorun emperyalizmin, özellikle de Amerikan emperyalizminin, Kıbrıs'ın bölgedeki son derece stratejik durumunu hep kendi çıkarına kullanmak istemesinden çıkmaktadır. Kıbrıs'ı kontrol eden bir gücün Doğu Akdeniz'i, Yakın Doğu'yu ve Hint Okyanusu'na giden deniz ve hava yollarını da kontrol edebileceğini emperyalizm bilmektedir.

Esefle belirtmek gerekir ki, emperyalizm, ilgili ülkelerin gerici, şoven siyasi çevrelerinde güçlü suç ortakları, işbirlikçiler bulmakta başarısızlığa uğramıyor. Bağımsızlığını ilan eden Denктаş'ın, onu destekleyen cunta şefi Evren'in ardında ABD'nin örgütlü onayı, hatta dürtüklemesi vardır.

Türkiye ile Yunanistan'ın Nato üyesi olmaları emperyalizmin Kıbrıs'a ilişkin maksatları açısından işine yarıyor. Emperyalizm Kıbrıs sorununa hep Nato çerçevesi içinde çözüm bulmaya çalıştı. Toplumlararası görüşmeleri etkilemeye, baskı altına almaya çabaladı. Şimdi Perez de Cuellar her iki tarafı ciddi bir biçimde ve soruna makul bir çözüm bulmak azmiyle görüşme masasına oturtmaya uğraşılıyor. Genel Sekreterin bu çabalarını yürekten destekler, başarılı olmasını diler, olacağını umut ederiz.

Dolaylı görüşmelerde ileri sürülmüş ve tartışılmış olan önerilere ilişkin resmi açıklamalar yapılmış değildir. Ne var ki, bu gibi hallerde hemen her zaman olduğu gibi, bu defa da, basına bazı haberler sızmıştır. Bu haberlerin doğru olup olmadığını elbette bilemeyiz. Ben doğru olmadığını umut ederim, çünkü doğru ise bu haberler, çok kaygı vericidir. Bunlardan yalnız ikisine değineceğim.

Askersizleştirme yalnızca Türk birliklerinin adadan tedrici çekilişi ve aynı zamanda Rum silahlı kuvvetlerinin dağıtılması olarak düşünülüyor. Adadaki İngiliz ve Amerikan askeri varlığına ve onların üslerine, dinleme istasyonlarına ve sahip oldukları daha başka "kolaylıklar"a ilişkin tek kelime geçmiyor. Üstelik, yine aynı basın haberine göre, Kıbrıs'ın dıştan saldırılara karşı savunulmasının yine eski üç garantör devlet, yani İngiltere, Yunanistan ve Türkiye tarafından sağlanması önerilmiştir. Böyle bir öneri Kıbrıs sorununun Nato çerçevesi içinde çözümlenmesi isteminin açık bir ifadesidir, bu çerçeve içinde çözüm ise Reagan yönetiminin arzusuna

tam uygundur.

Gerçek anlamda askersizleştirme Kıbrıs'ın tüm yabancı asker, üs, dinleme istasyonları ve benzerlerinden arınması, her iki toplumun ve bütününde federal devletin askersizleştirilmesi demektir. Başarılması gereken iş askersizleştirilmiş, bağlantısız, toprak bütünlüğüne ve bütünlüşmüş ekonomiye sahip, tam bağımsız ve egemen federal bir Kıbrıs devletinin kurulmasıdır; bu devletin söz konusu statüsünün ve güvenliğinin uluslararası garanti altına alınmasıdır.

Böyle bir garantiyi sağlamanın en güvenilir yolu ABD ve Sovyetler Birliği dahil olmak üzere ilgili devletlerden oluşma uluslararası bir konferansın toplantıya çağrılmasıdır. Böyle bir konferansın toplanabilmesi hemen hemen olanaksız görülürse, ikinci seçenek Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi garantisi olabilir.

Ancak böyle bir statüdedir ki, Kıbrıs Amerikan emperyalizminin baskısından kendini kurtarabilir.

Ancak böyle bir Kıbrıs'tadır ki her iki topluluk, Rum ve Türk Kıbrıslılar, barış, güvenlik ve tam bir işbirliği içinde kardeşçe birarada yaşayabilirler.

Bütün barış, demokrasi ve toplumsal ilerleme güçleri bu amaca yönelik olarak Kıbrıs halkıyla dayanışmasını pekiştirmelidirler. Uygulanabilir ve hakça bir çözüm doğrultusunda iki taraflı ciddi görüşmeler yapılması için kamuoyu baskısı, kitle baskısı yaratılmalıdır. Buna ilişkin çok önemli bir nokta, adanın gerçekte bölünmesi olgusunu maskeleyen amaçlayan düzmece bir federasyonun değil, etkin bir federal hükümete sahip gerçek bir federal devletin oluşturulmasıdır.

Kıbrıs'ın statüsünün uluslararası garantiye bağlanmasına ilişkin olarak da kamuoyu ve kitle baskısı yaratılmasıdır, çünkü Kıbrıs sorunu yalnızca iki topluluğu, veya Yunanistan ile Türkiye'yi ilgilendiren bir sorun değildir. Bölgedeki güç dengeleri ve barış açısından önemli uluslararası uzantıları olan bir sorundur.

Kıbrıs halkıyla dayanışma konusunda bizlere, Türkiye'nin barış, demokrasi ve toplumsal ilerleme güçlerine önemli bir görev düştüğünün bilincindeyim. Bizler zaten faşist cuntaya ve onun sivil hükümetine karşı kararlı bir mücadele içindeyiz. Kıbrıs davası bu mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır.

NOT: Konferanstan bu yana geçen sürede iki topluluk başkanları arasında üçüncü tur dolaylı görüşmeler yapıldı. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri de Cuellar'ın 17 Ocak'da doruk toplantısı yapılması önerisini ve sunduğu bir anlaşma metnini Denктаş olduğu gibi, Kipriyanu ise kimi çekincelerle kabul ettiler. Kipriyanu sıkıştırılmaktadır ve ABD'ye ilk ödünü AKEL partisiyle aralarındaki birliği tek taraflı bozarak verdi. Kıbrıs sorunu, yukarıdaki konuşmada da işaret edildiği gibi, Nato çerçevesinde çözüme götürülmektedir. Böyle bir "çözüm" sözü geçen sakıncaları taşıyacak, yeni sorunlar yaratacaktır.

Çark Başak, Sayı 28 (105), Ocak 1985